

Duchovní dary – Služebnosti

Úvod & modlitba

Posledně, před 14 dny, jsem tu mluvil o duchovních darech a dnes bych chtěl v tomto tématu pokračovat.

Na začátek se pomodlím:

...

Úvod

Chtěl bych dnes pokračovat v zamyšlení nad konkrétními skupinkou darů, které se říká dary služebnosti. Nejdříve se ale trochu vraťme k tomu, co zaznělo posledně.

Říkali jsme si, že každý křesťan, ať už je to kdokoliv, dostává od Boha duchovní dary. Tyto dary jsou určené pro růst církve – není to tedy něco, co bychom dostávali jen pro sebe, ale jsou to dary, které dostáváme pro prospěch ostatních kolem nás. Říkali jsme si, že každý je obdarovaný jiným způsobem a že nemá smysl se v tomto s někým poměřovat, někomu závidět nebo se naopak cítit zklamaně kvůli tomu, že jsme nějaké obdarování nedostali. Je to i proto, že církev je jako tělo, kde také nechceme, abychom se skládali jen třeba z rukou a neměli například srdce. Prostě každý z nás má unikátní místo a každý z nás je pro církev důležitý, tak jako je důležitá každá část našeho fyzického těla. Také jsme si říkali, že duchovní dar je něco, co dostáváme zdarma, ne za nějaké zásluhy nebo snad jako nějaké potvrzení duchovnosti – a i proto nemá smysl se v obdarování porovnávat. A zmínili jsme i to, že Bůh nám dary nedává proto, abychom je nechali jen tak, ale chce, abychom je používali ke společnému prospěchu. Neměli bychom se tak soustředit tolik na nějakou umělou touhu po konkrétním daru, ale spíše po tom, abychom více a více poznávali Boha a po tom, abychom usilovali o prospěch ostatních – a Bůh hledá ty, kdo jsou ochotní jít dále a ty také ve své milosti obdarovává. Také zaznělo to, že texty o duchovních darech jsou často zářimovány láskou – protože to je to, jakým způsobem máme správně duchovní dary používat. A konečně jsme si říkali, že každý z nás máme nějaké obdarování, či duchovní projevy, a že je to nějaký konkrétní způsob, jak se v nás projevuje Duch svatý. A že vzorem ve správném používání všech duchovních darů je Ježíš Kristus. Že Bůh touží nějakým způsobem v nás projevovat svou lásku dalším lidem kolem nás, že duchovní projevy či dary mají ukazovat na něj.

Říkali jsme si také, že duchovní dary jsou v Bibli zmíněné různé, a že každý z nás dostává nějaký konkrétní mix darů – u někoho třeba výrazně převažuje jeden dar, u jiného se třeba menším způsobem projevuje více darů dle situací.

Služebnosti

Pojďme se dnes podívat trochu více na jednu konkrétní skupinu darů zmíněno v Bibli.

Efezským 4, 4Je jedno tělo a jeden Duch, jakož jste byli i povoláni v jedné naději svého povolání; 5jeden Pán, jedna víra, jeden křest; 6jeden Bůh a Otec všech, ten nade všemi, skrze všechny a ve všech nás. 7Ale každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování. 8Proto praví: ‚Vystoupil do výše, odvedl s sebou zajatce a dal dary lidem.‘ 9Co jiného znamená ‚vystoupil‘, než že nejprve i sestoupil do nejnižších částí země? 10Ten, jenž sestoupil, je také ten, jenž vystoupil vysoko nad všechna nebesa, aby naplnil všechno. 11A on dal jedny apoštoly, jiné proroky, některé evangelisty, jiné pastýře a učitele, 12aby připravili svaté k dílu služby, k vybudování těla Kristova, 13dokud nedospějeme všichni k jednotě víry a plného poznání Syna Božího, v dospělého muže, v míru postavy Kristovy plnosti, 14abychom již více nebyli jako děti, zmítáni vlnami a hnáni každým větrem učení v lidské nestálosti, v chytráctví k nastražené cestě bludu, 15nýbrž abychom byli pravdiví v lásce a rostli všemi způsoby v toho, který je hlavou, v Krista. 16Z něho celé tělo, spojované a držené pohromadě pomocí každého kloubu podpory, která je podle činnosti a míry jedné každé části, bere výživu pro svůj růst ke svému vybudování v lásce.

Posledně jsme četli jiný text, z 1. Korintským 12, ale vidíte, že i zde je opět prakticky vše z toho, co jsem říkal na úvod. Jsme jedno tělo, Bůh všechny povolává a obdarovává. Zde konkrétně čteme, co konkrétně Ježíš Kristus své církvi dává k vybudování svého těla, tedy církve. A to k tomu, abychom mohli růst do Kristovy plnosti – protože Ježíš Kristus je ten, kdo nám ukazuje náš etalon dokonalosti, do kterého máme růst. K čemu konkrétně? V pravdivosti v lásce, k vybudování v lásce.

Víme, že Ježíš Kristus přišel na zem, byl ukřižovaný za naše hříchy a třetího dne po své smrti vstal z mrtvých. Udělal tak pro nás všechno – vzdal se všeho co měl, přišel jako člověk na zem a obětoval i svůj život, jen pro to, abychom mohli mít věčný život s ním. Zaplatil za dar věčného života pro nás, a my si ten dar jen můžeme vzít pouhou vírou v to, že se tak stalo, že on je náš zachránce. Tím prokázal tu největší lásku k nám. Ale jak jsme si říkali i posledně – on stojí o náš další růst, a dává své církvi, tedy nám všem společně, vše potřebné pro to, abychom mohli do jeho dokonalosti růst už teď tady, ihned poté, co se k němu obrátíme.

Podívejme se teď na prostředek toho, co jsme si četli:

Efezským 4, 11A on dal jedny apoštoly, jiné proroky, některé evangelisty, jiné pastýře a učitele, 12aby připravili svaté k dílu služby, k vybudování těla Kristova, 13dokud nedospějeme všichni k jednotě víry a plného poznání Syna Božího.

Čteme tu o tom, že Ježíš dává tyto dary k tomu, abychom jako církve a jako jednotlivci, jako svatí, tedy jako oddělení pro Boha, mohli být připraveni k dílu služby. A to konkrétně k dalšímu budování nás všech, a to do té doby, než dospějeme všichni k jednotě víry a plného poznání Syna Božího.

Možná si říkáte – a jsou konkrétně tato obdarování, o kterých zde čteme, pro všechny? Není to jen pro vedoucí v církvi? Já si myslím, že každý z nás má obdarování nějakým tímto směrem. Jak už jsem říkal, tak někdo může mít nějaký konkrétní dar velmi výrazný, u někoho jsou třeba výraznější jiná obdarování než ta z těchto darů služebnosti, ale myslím si, že každý může přemýšlet o tom, jaký z těchto projevů je mu nejvlastnější a také může přemýšlet o tom, jaký dar mají ostatní. Těch důvodů je více. Bůh chce, abychom v církvi sloužili dle svého obdarování – pokud děláme něco jiného, zbytečně nás to vysiluje. Možná bych měl raději říci ne něco jiného, ale jiným způsobem – protože ve spoustě konkrétních služeb se může projevit spousta rozdílných darů. Někdy jde ale doopravdy i o konkrétní službu. Dalším důvodem je to, že si můžeme uvědomovat, že náš bratr nebo sestra jsou prostě jiní a tím, že si uvědomíme, jakým směrem jsou dle svých duchovních darů orientováni, jim můžeme nejen více rozumět, ale i více v jejich službě pomáhat.

Pojďme se tedy podívat na těch pět darů služebností, apoštoly, proroky, evangelisty, pastýře a učitele. V různých zdrojích jsem viděl, že se pro názornost dají tyto služebnosti ukázat na prstech ruky, mě se to docela líbilo, a proto to dnes také použiji. Tak tedy – apoštol je palec, a palec dosáhne na všechny další prsty, zároveň se u něj projevují všechny dary služebnosti. Je sice nejsilnější, ale také nejkratší, všechny ostatní prsty ho potřebují a vlastně na jednu stranu církev sune do nových věcí, ale také pak církev strukturuje. Dále prorok je ukazováček – a ukazováček především ukazuje, do budoucnosti, do srdce, je hodně vyhraněný a ostrý. Má zvláštní duchovní rozeznání a není vyděšený z lidí. Evangelista je prostředníček – a jako nejdelší ze všech má největší dosah. Umí poutavě a atraktivně podat evangelium, dokáže navázat komunikaci s kýmkoliv, rád lidi motivuje a chce zasáhnout každého. Pastýř je prsteníček – je zasnoubený se svým sborem, snaží se udržet celé společenství, celé ho dobře zná a lidé mu důvěřují, protože ví, že jim pomůže. Poslední učitel je malíček – je ze všech nejmenší a dostane se tak jednoduše do ouška. Má toho nejvíce nastudováno, ale nevytahuje se tím, protože ví, že to má od Boha. Dovede věci formulovat s ohledem na svou dobu a prostředí, je mu vlastní učení nebo chválení.

Pojďme se na tyto služebnosti podívat podrobněji.

Apoštol

Začněme apoštolem. Kdo je dárce tohoto daru služebnosti? Ježíš Kristus. Kdo je obdarovaným? Konkrétní křesťané. Proč jsou takto obdarováni? Ke službě církvi. Můžu se rozhodnout, že budu apoštolem? Asi jako kdyby se hrouda hlíny rozhodla, že bude nádobou – toto obdarování je jen Boží dar. To je asi jasné, ale stojí za to si to zopakovat.

Kdo je to tedy apoštol? V Bibli nejdříve čteme o dvanácti apoštolech. Můžeme samozřejmě spekulovat, kdo je ten dvanáctý místo Jidáše, jestli Matěj nebo Pavel, ale to teď není podstatné. Tito apoštolové byli svědkové Ježíšova vzkříšení a podíleli se na zakládání církve ve světě, někteří z nich se podíleli na sepsání částí Bible, částí Nového zákona. Tito apoštolové měli jednoznačně neopakovatelnou roli. Čteme ale, že Ježíš dal i apoštoly, dokud *nedospějeme všichni k jednotě víry a plného poznání Syna Božího*.

Apoštol je i dle významu toho slova někdo, kdo jde vpřed, kdo posílá vpřed. I zmínky v Bibli jsou v kontextu práce misionáře. Apoštol tedy je někdo, kdo je vyslaný přinášet Boží království na nová místa. Mohou to být místa nová geograficky, národnostně, vyslání může být do skupiny, která je nová a jiná sociálně, svým původem, svou kulturou a podobně. Apoštol je často ten, kdo dává věci do pohybu, ale když už věci do pohybu dá, tak na ně také je schopen dohlížet. Církve nejen zakládá, ale je schopen je i zorganizovat.

V přípravě apoštola hrají důležitou roli následující kroky: utrpení – ochota snášet nějaký druh soužení je pro tuto službu nezbytná, a apoštol ví, že utrpení může jen připravovat na další utrpení. Dále růst v setkávání se s Boží mocí a také studium Bible. Jak už jsem říkal, apoštol se dotýká všech darů a tak může být zmatený, protože neví, co vlastně je.

Na co si ale má dát apoštol pozor – často pro les nevidí strom. Je vysoko a nevidí si pod nohy, vidí celek a mohou mu unikat konkrétní lidé. Je v tomto trochu opak pastýře, kterému zase hrozí to, že pro stromy nevidí les. Touhou apoštola je lidi zaměstnat v dobrém smyslu, jde mu o růst ve službě, o pronikání evangelia do dalšího regionu, do další kultury, o otevírání dalších dveří a tím tak trochu samozřejmě ostatním působí problémy.

Prorok

Pokračujme prorokem. Kdo je dárce tohoto daru služebnosti? Ježíš Kristus. Kdo je obdarovaným? Konkrétní křesťané. Proč jsou takto obdarováni? Ke službě církvi, aby připravili svaté k dílu služby, k vybudování těla Kristova. Můžu se rozhodnout, že budu prorokem? Asi jako kdyby se hrouda hlíny rozhodla, že bude nádobou – toto obdarování

je jen Boží dar. Na druhou stranu, Bůh při rozdávání darů bere do úvahy náš způsob myšlení, jednání a cítění. Také v Bibli i čteme, že ne každý je apoštolem nebo prorokem.

Prorok je někdo, kdo přináší Boží pohled – může něco oznámit dříve, než se to stane, může poskytnout vhled do současné situace, může prohlásit něco, co mu Duch svatý vnukne. V kázání minulý týden jsme slyšeli o tom, jak apoštol Pavel přinášel Boží pohled do situace při plavbě. Prorok předává Boží poselství lidem a vysvětluje ho. Novozákonní prorok přináší výzvy a povzbuzení na základě Bible, na základě pravd, které už jsou známé, je tak zároveň v určitém smyslu učitelem.

Jak může prorok růst? Předně je třeba denní modlitba, bez naplnění Duchem svatým a bez úzkého spojení s Bohem nemůže být nikdo prorokem. Dále samozřejmě znalost Božího slova, když má předávat Boží poselství. Růst přichází také používáním tohoto daru, ze začátku může být prorok bázlivý něco říci, ale postupně dokáže lépe rozlišovat a méně se bát říci to, co vnímá. Podobně jako si apoštol nemusí své obdarování uvědomovat, tak u prorok prostě může říkat, co cítí a lidé kolem něj tak nějak vnímají, že má často pravdu, že je to Boží pohled, i když se to třeba nezdá.

Na co si má dát prorok pozor? Může být vyhraněný, vidí věci dost černobíle a ostře. Může být netrpělivý, může mít tendenci ostatní kontrolovat a sdělovat pravdu bez lásky. Na druhou stranu, prorok není někdo, kdo říká jen pozitivní věci – to pak prorok asi není. Prorok říká třeba i to, kdo je v církvi hříšník. Každé proroctví by mělo být rozsuzováno, bez toho proroctví nejde přijmout.

Evangelista

Pojďme dále k evangelistovi. A opět – dárcem je Ježíš Kristus, Bůh, obdarovanými jsou konkrétní věřící, a obdarování jsou ke službě církvi a u tohoto daru zejména i lidem mimo církev. Nicméně stále je to dar k budování těla Kristova. Můžu se rozhodnout, že budu evangelista? Opět, jde jen o Boží dar, nicméně Bůh bere v úvahu při rozdávání darů i nás samotné.

Evangelista má dar podat evangelium atraktivně a patřičně dle toho, s kým a v jaké situaci mluví. Dokáže jednoduše navázat komunikaci a předat dobrou zprávu. Dokáže předat evangelium tak, aby zasáhlo – a to často musí být tak, že je podáno jednoduše. Když evangelistu slyší učitel, tak občas trpí a říká si něco jako: vždyť neřekl ještě tohle a támhleto, je toho tolik, co zapomněl. Ale evangelista je zaměřený na ovlivnění lidí dobrou zprávou a teologické detaily neřeší.

Určitým způsobem je evangelista každý věřící – a nemělo by nás to překvapovat, vždyť největším evangelistou je Bůh, tomu jde nejvíce o spasení lidí, a pokud s ním žijeme, tak

se i tímto způsobem v nás projevuje. Každý z nás by měl být připraven podat svědectví a předat dobrou zprávu, ale evangelisté mají extra touhu a dar toto dělat.

V Bibli často vidíme, že Bůh si za evangelisty vybírá věřící, kteří jsou věrní a naplnění Duchem svatým a vírou. A opět, Bůh je ten, kdo k této službě vybavuje, a vybavuje i ty, kde by to třeba lidem úplně nedávalo smysl. Pro rozvoj tohoto daru je potřeba modlitební život – protože nejde jen o chytré uspořádání a předání toho, že Ježíš zemřel za naše hříchy a vstal z mrtvých, ale při obrácení jde především o Boží působení. Dále je třeba studium Božího slova, kdy evangelista si uvědomuje, že jde o meč Ducha. Opět je potřeba citlivost na Boží hlas a opět je potřeba praktické rozvíjení tohoto daru – o praktickou evangelizaci, při které se evangelista dále může rozvíjet.

Na co by si měl evangelista dát pozor? Evangelista může být tak moc zaměřený na svou službu, že nechápe ty, kdo jeho nadšení nesdílejí. Nemusí být příliš organizovaný, ale je rád, když lidé spolupracují, rád motivuje. Evangelistovi může chybět dotažení do konce, rád se natahuje dále a dále. A jak už jsem říkal, soustředí se na jednoduché evangelium a nemá moc zájem se pouštět do hlubších teologických diskuzí – pro to mají obdarování jiní.

Pastýř

V tom textu, který jsme si četli, je dále napsáno *pastýře a učitele*, a tak jsou i výklady, že se jedná o jednu roli, o jedno obdarování. Já už jsem asi i posledně zmiňoval, že si nemyslím, že různá obdarování jsou něco striktně odděleného, že se jedná o různé projevy stejného Boha, a tak se tomu pohledu podobnosti nebráním, ale přece jen bych to dnes vzal odděleně.

Tak tedy pastýř, prst s prstýnkem, zasnoubený se svým sborem. Víím, že jsem to říkal u každého daru, ale řeknu to opět: Dárcem je Bůh, obdarovanými jsou konkrétní věřící, a obdarování jsou proto, aby sloužili v církvi, k budování těla Kristova. Můžu se rozhodnout, že budu pastýř? Jde o Boží dar, někdo ho dostane, někdo ne, a budme rádi za ty, kdo ten dar mají, budme rádi i za ty, kdo mají jiný dar.

Pastýř miluje své ovce. Zná nejen lidi ze sboru, zná jména jejich dětí a zná i jména jejich domácích mazlíčků a ví, co kdo prožívá. Pastýři poskytují podporu, vysvobozují ze zkoušek, jde jim o spolupráci, stabilitu a bezpečné prostředí. Pastýře nabíjí prostředí církve, rádi tráví čas s lidmi. Láska je základem pro efektivní působení všech darů, ale v tomto daru se láska projevuje přímo ve vztazích. Pastýř své stádo nejen vede, ale také chrání. Také mu jde o růst, a to jak o růst těch, kdo v církvi jsou, tak i o růst ve smyslu přibývání dalších do církve. Pastýřovi jde o udržení společenství jako nevěsty na beránkovu svatbu.

Na druhou stranu, pastýř se může obávat změn, které mohou vést k disharmonii. Může se bát někoho urazit a může být pomalý k akci, raději rozhodnutí odloží, až budou i ostatní pro. Může mít tendenci vše zvládnout za ostatní sám a tak pak ostatní nedělají nic.

Pastýř může opět brát plno inspirace od největšího pastýře, od Ježíše Krista. Stejně jako v jiných služebných obdarováních je předpokladem dobré služby věrnost, modlitba, studium Božího slova, ale zde je navíc extra potřeba schopnost milovat lidi a pečovat o ně. Tento dar je možná častější než některé jiné dary, protože je pro církve potřeba ve větším počtu. Dokonce jsou části Nového zákona, které jsou adresovány především pastýřům nebo pastorům a proto se jim říká pastorální epištoly. Stejně jako u jiných darů, tento dar se rozvíjí jeho praktickým používáním.

Učitel

Posledním darem služebnosti je učitel. Kdo je dárce tohoto daru služebnosti? Ježíš Kristus. Kdo je obdarovaným? Konkrétní křesťané. Proč jsou takto obdarováni? K budování církve a zde je to budování vidět přímo v učení. Kdo rozhodne, že je někdo učitelem? Tento dar dává Bůh dle svého uvážení a my víme, že jeho rozdělení darů pro nás je dokonalé.

Učitel je ten, kdo rád analyzuje Boží slovo a má dar ho učit. Rád studuje další zdroje, rád chodí na různé semináře a dokáže věci jasně formulovat – i když při tom stále prožívá nejistotu, že zase na něco zapomněl a něco neřekl úplně dokonale. Má rád různá schémata, tabulky, řády, prostě rád věci uspořádává. Učitel je pro církve důležitý tím, že vysvobozuje z neznalosti, tedy z největší překážky víry. Učí, na co se soustředit – na Boha. Učí, jak obstát ve zkouškách, jak růst do podoby Krista. Teologové mají kapacitu a dar načíst tisíce stránek, porovnat to a jasně formulovat závěry a pak z toho těží celá církve. Například pastor na něco takového nemá vůbec ani čas ani náladu.

Učitel se ale také může izolovat – raději je sám pro své přemýšlení, na delší dobu se třeba stáhne, a může analyzovat až moc. Má typicky doopravdy pevný vztah s méně lidmi. Může probírat myšlenky kolem dokola, aniž by našel východisko. Může být přespříliš kritický, především k sobě, ale i k ostatním. Může se zabývat věcmi, které nejsou tolik důležité, jako je zvěstování Ježíše Krista. Když se přestane ohlížet na lidi, může se dostat do suché doktríny. Odmítá vidět věci zjednodušeně a černobíle, i když by to v některých situacích nebylo od věci.

Opět je zřejmé, že učitel potřebuje trávit čas v Božím slově a při modlitbách zároveň. Dar se opět rozvíjí jeho praktickým používáním, opět je potřeba věrnost a trpělivost.

Shrnutí

To tedy bylo krátce k apoštolovi, prorokovi, evangelistovi, pastýři a učiteli. Viděli jsme, že tam je plno společných věcí. Dárce je Bůh, obdarování jsme my individuálně dle Božího uvážení. Všechny dary jsou potřebné a všechny dary jsou dávány za účelem budování církve. Dostáváme tyto dary pro ostatní.

Viděli jsme, že i vlastní projevy darů mají mnoho společného. Například prorok při výkladu proroctví je učitel, evangelista při výkladu evangelia je učitel, pastýř při povzbuzování a provázení je učitel – i když vždy jiným způsobem a nikdo nejde do takové hloubky jako učitel. Podobně všechna obdarování musí mít společný zájem o lidi, jinak je to obdarování používané nesprávným způsobem – přesto ale pastýř jde do bližších vztahů a provázení než jiní. Každý vydává svědectví a ukazuje na Krista, sdílí dobrou zprávu, ale opět – prorok třeba v nějakém kontextu, pastýř pro ujištění a povzbuzení, učitel jako základ každého křesťanského vyučování, ale evangelista prostě sdílí evangelium způsobem, kterému ostatní rozumějí. Všichni přinášejí Boží pohled do situací, ale prorok přináší navíc vhled, který se může vymykat běžnému uvažování. A nakonec apoštol nějakým způsobem obsahuje všechny tyto služebnosti, a naopak všichni nějak jdou i tam, kde je to neznámé – ale apoštol nejvíce.

Nemělo by nás to překvapovat, protože to vše jsou konkrétní projevy stejného Boha, a nějak aspoň trochu se všechny projevují v každém z nás. Projevují se tak, že v nás pracuje Duch svatý a vede nás a zároveň víme, že největší apoštol, prorok, evangelista, pastýř a učitel je Pán Ježíš Kristus. A také víme, že kdyby cokoli z těchto obdarování v církvi chybělo, církev by byla podstatně ochuzená.

A jak jsme si četli, všechny tyto dary jsou k tomu, aby

Efezským 4, 12 aby připravili svaté k dílu služby, k vybudování těla Kristova, 13 dokud nedospějeme všichni k jednotě víry a plného poznání Syna Božího.

Každý dar tak má velkou zodpovědnost – posláním darů je spět k jednotě víry, v jednotě Ducha. To vyžaduje správný vztah k Bohu a k ostatním křesťanům, vyžaduje to postoj lásky a odpuštění. Pokud dary služebnosti působí tak, jak mají, pak věřící dospívají a vyžívají do podoby Ježíše Krista. Vyvrálené tělo má také schopnost rozmnožení, což tedy znamená, že k církvi přibývají další lidé.

Závěr

Snad nám to společně pomohlo k zamyšlení – k zamyšlení, jakým způsobem jsme převážně obdarování my a jakým způsobem jsou převážně obdarování další lidé kolem nás. Myslím tím lidé v církvi, lidé třeba na skupince, nebo třeba v rodině. Znovu opakují,

že bych byl opatrný s rychlým a ostrým škatulkováním, ale přece jen – porozumění v této oblasti hodně pomůže porozumět tomu, proč se třeba někdo v církvi chová trochu jinak než já, a také pomáhá porozumět tomu, jak se mám třeba chovat ve své službě nebo jakou službu hledat.

Modlitba

Pojďme se za to modlit.

...